

Emnedatakomiteen

Referat fra møte 26. august 2024

Til stede:

Ingebjørg Rype (NB)

Marit Kristine Ådland (Oslomet)

Guro Bø (Deichman)

Rine Gjerken (Bokbasen)

Vibeke Stockinger Lundetræ (UiO)

Liv Bryn (Biblioteksentralen, stedfortreder for)

Asbjørn Risan (Sikt)

Anders Meyn Jensen (NB)

Referent: Anders Meyn Jensen (NB)

09:24 Godkjenning av innkalling og dagsorden.

10:24 Godkjenning av [Referat 1:2024](#)

11:24 Oppfølgingssak: Forkortelsesangivelser (*sak 03:24, 04:23*)

Konkrete forslag på forkortede nummere skal sendes til Nasjonalbiblioteket fra Biblioteksentralen. Avventer innspill fra Biblioteksentralen

Biblioteksentralen: Blir ikke gjort noe med dette foreløpig da det er for mye annet som skjer av prosjekter i Biblioteksentralen for tiden.

12:24 Oppfølgingssak: Bruk av Marc-felt 008/24-27 og 008/33-34 (*sak 04:24, 03:23*)

Saken er ennå ikke videresendt til Katalogkomiteen.

13:24 Dewey-klassifisering for litteratur som kommer utenom metadataleveransen

Ingebjørg gjør rede for saken i henhold til arbeidsdokumentet *Dewey for litteratur utenom metadataleveransen* (se vedlegg 1).

Det er tatt ut en liste over avleveringer som kommer utenom «forlagslitteraturen», dvs. egenpubliserte utgivelser, og utgivelser fra mindre forlag som publiserer i et begrenset omfang. Gjelder omtrent 1300-1400 utgivelser i 2024. I tillegg til dette kommer såkalt *grått materiale*.

Nasjonalbiblioteket ønsker at klassifikasjonen for dette materialet effektiviseres. I første omgang må det tas stilling til om noe av denne litteraturen kan unntas klassifikasjon, om klassifikasjonen av materialet kan forenkles.

Det er imidlertid vanskelig å finne tilfredsstillende kriterier for utvelgelse av det materialet som eventuelt skal ha forenklet klassifikasjon, eller unntas klassifikasjon.

I forbindelse med redegjørelsen, opplyser Biblioteksentralen at de katalogiserer og indekserer en del av denne typen litteratur på oppdrag fra kunder.

Videre kommer det flere innspill fra medlemmene av komiteen. Her følger en sammenfatning (*følgende sammenfatning gjelder litteratur som ikke faller innenfor definisjonen «grå litteratur»*). *Innspill vedr. grått materiale kommer senere i referatet*:

- Det er vanskelig å gjøre en sortering av dette materialet basert på forlagsstørrelsen. Det er et stort spenn i hva et forlag kan utgi innenfor både skjønnlitteratur og sakprosa – uavhengig av hvor store de er. Kriterier kan antagelig vurderes bedre etter typen litteratur, men å si at hele sjangre skal unndras klassifikasjon kan igjen være problematisk.
- Om man skulle forenkle klassifikasjonen av materiale basert på hvilket forlag det kommer fra, vil man få problemer med at «forlagslitteraturen» (som i så fall klassifiseres dypere) får en annen hylleplassering enn det andre materialet. Selv om litteraturen er av samme type og omhandler de samme emnene, og i prinsippet bør klassifiseres likt, vil de altså kunne havne på ulik plass i hyllene.
- *Forslag til typer litteratur som kan vurderes:*
 - Man kan vurdere å unnta noen typer slektshistorie fra klassifikasjon og kun bruke emneord.
 - Klassifikasjonen av skjønnlitteratur (som helhet) kan vurderes forenklet ved at man dropper klassifikasjon av periodeinndeling, evt. kutter ut klassifikasjon.
 - Jubileumsskrifter, bedriftshistorie osv. klassifiseres fullt ut i NB. En forenkling kan vurderes her, f.eks. ved å droppe klassifikasjonsleddet for tidsrom.
- Hvis Nasjonalbiblioteket, som i dag har forrang med sin klassifikasjon, forenkler klassifikasjonen på materiale, vil dette kunne få konsekvenser for andre biblioteker. Hvis Nasjonalbiblioteket f.eks. ikke går i dybden med sine klassifikasjonsnumre, kan dette gå på tvers av retningslinjene hos biblioteker som ønsker en dypere klassifikasjon av materialet.
- Eventuell utkutting av klassifikasjon (av f.eks. skjønnlitteratur) kan få konsekvenser for biblioteker som ikke har tilstrekkelige ressurser til å klassifisere selv, men som likevel er avhengige av klassifikasjon.
- Det er viktig å ikke gjøre klassifikasjon unødvendig komplisert ved at man får for mange unntak å huske på, som at det finnes særlige regler og unntak for mange ulike typer litteratur.
- Denne typen egenpublisert materiale, og materiale fra små og smale forlag, kan bli mer etterspurt hos bibliotekene i tiden fremover. På internett er det lettere å finne mer spesifikke og smalere emner.
- Kan avtalen med Biblioteksentralen utvides til at man også har NB som «kunde»? Kan dette materialet på den måten bli en del av metadataleveransen?

GRÅ LITTERATUR:

Ingebjørg orienterer om rapporten *Utvalgskriterier og metadata for grått materiale : sluttrapport*.

NB har bestemt at definisjonen som foreslås i rapporten skal benyttes, med tilhørende typeinndeling.

Effektivisering og klassifikasjon:

- NOU-er foreslås å få klassifikasjon. Enkelt å avgrense. Men er det behov for det? Vil sjelden stå på hylla, og finnes åpent på nett.
- Rapporter som undertype av grå litteratur er vanskeligere å avgrense og inndele. I tilfeller der rapporter skal på hylla, vil klassifikasjon være nødvendig. Viktigst med nøkkelord her.

Ingebjørg vil sende ut mer konkrete spørsmål og problemstillinger til medlemmer av EDK. Jobber med dette ut september 2024.

14:24 Runde rundt bordet.

Marit (Oslomet):

- Endring i stilling medfører at det vil bli behov for en erstatter i EDK. Kommer forhåpentlig inn rundt neste høst.

Vibeke (UiO):

- Om arbeidet med Humord, og integrering av andre vokabularer i tesaurusen: Juridiske emneord er tatt inn, og arbeidet med å innlemme Realfagstermer er i gang. Påbegynt et stort arbeid med å utforme nynorske termer i Hunord. Mer informasjon følger under sak **15:24 Orienteringssaker (Humord og Norvok/NBI (prosjekt))**

Abjørn (Sikt):

- Kravspesifikasjon på biblioteksystem. Mye jobb siste halvår: Intervjuet faggrupper og fått krav fra faggruppene, krav-prioritet osv. Emneord har fått et eget delkapittel i kravspesifikasjonen. Spesifikasjonen lagt ut på nettsidene til prosjektet. Tilbud kommer i september.
- Ny importløsning på NTSF, nye termer hentes inn fortløpende til biblioteksystemet (Alma).

Liv (Biblioteksentralen):

- Lager og samkjører systemer for innkjøp, drift og katalog. Systemene og ny base skal være ferdig mars 2025.

Guro (Deichman):

- Nytt katalogiseringssystem, tilsvarende Fuge. Ikke tilfredsstillende leveranse fra leverandør. Deichman har fortsatt sitt eget verktøy.
- To bibliotekarer fra katalogiseringspersonalet er nå pensjonert. Én er i ferd med å ansettes, den andre stillingen skal lyses ut.

Rine (Bokbasen):

- Utvikling av nytt katalogiseringssystem: Skrudde av gammelt system i juni. Nytt system går fint, men gjenstår en del utvikling og testing. God erfaring med arbeidet. Skal overta metadataleveransen fra 1. november, og dette forberedes nå.

15:24 Orienteringssaker

1. Status for behandling av det «grå» materialet

Se sak **13:24 Dewey for litteratur som kommer utenom metadataleveransen** (*Grå litteratur*)

2. Ntsf

Tibi - Biblioteket for tilrettelagt litteratur (tidligere NLB) sine sjanger- og formtermer inkluderes i NTSF. To ansatte ved Nasjonalbiblioteket overtar arbeidet og NTSF-redaksjonen.

3. Humord og Norvok /NBI (prosjekt)

Humord har tatt inn omtrent 420 termer fra Norvok. Mange litterære karakterer, begreper fra Norsk-Amerikansk samling har kommet inn herfra.

NBI (Norsk barnebokinstitut) sin termliste er annerledes bygd opp enn Humord, og kan ikke uten videre tas inn slik de er. Vi er i god dialog med NB.

Mulighet for å inkludere termer fra Samisk bibliografi i Humord etter hvert. Norart sine emneord kunne også være en fremtidig mulighet.

Humord har tatt opp stadig flere vokabularer. Bl.a. termlister fra Idrettshøgskolen, Juridiske emneord osv.

Spørsmål: Vil gamle metadataposter, med emneord fra eldre emneordslister som nå er blitt til Humord, konverteres til å få Humord-termer? Gjøres kun av UiO for f.eks. Juridiske emneord, da dette er UiO sine egne poster. Hvorvidt det er mulig, kommer også an på utformingen av det gamle vokabularet.

16:24 Eventuelt

BIBSYS-konferansen neste år: Send inn forslag til Asbjørn (Sikt).

WebDewey: Sak om klassenumre for *Vektløfting* 613.XX—vs. 796.XX Ingebjørg tar saken videre med Dewey-redaksjonen.

(VEDLEGG 1)

DEWEY FOR LITTERATUR UTENOM METADATALEVERANSEN

1. Oppdrag

Gjøre en vurdering av om, og hvor, klassifisering skal brukes på materiale som ikke omfattes av metadataleveransen, eventuelt om dagens praksis kan erstattes av en grovere inndeling. Det skal tas hensyn til behov knyttet andre biblioteks bruk av metadata fra Nasjonalbiblioteket, statistikk, samlingsutvikling og forskning basert på metadata.

2. Analyse av type litteratur som ikke omfattes av metadataleveransen

Det vi vet, er at det som ikke omfattes av metadataleveransen, ofte er bøker fra små eller "eget" forlag, lokale utgivelser, og en del utgivelser fra religiøse forlag. Selv om noe av dette er omfattet av leveransen, vil det allikevel være nyttig å undersøke bøkene fra disse utgiverne for å se hva som kjennetegner dem når det gjelder sjanger, form og type. Denne inndelingen kan da brukes som grunnlag til å vurdere nivå på klassifisering, ev. om klassifisering er nødvendig.

3. Andre biblioteks behov for metadata fra Nasjonalbiblioteket

Beskrive kort og overordnet hvordan klassifisering brukes i ulike typer bibliotek.

4. Statistikk

NB har selv behov for å dele inn i faggrupper til Kulturstatistikken. Beskrive kort hvilke behov for statistikk som dekkes av klassifisering, og vurdere om behovet kan dekkes på annen måte eller eventuelt ved forenklet klassifisering.

5. Samlingsutvikling

Beskrive kort i hvilken grad klassifisering er nyttig for samlingsutvikling ved å gi grunnlag for oversikt over utgivelser innen bestemte fagområder. Vurdere om behovet kan dekkes på annen måte eller eventuelt ved forenklet klassifisering.

6. Forskning på metadata

Beskrive kort i hvilken grad klassifikasjon er nyttig for forskning basert på metadata. Vurdere om behovet kan dekkes på annen måte eller eventuelt ved forenklet klassifikasjon.

7. Konklusjon

- Er det noe av denne litteraturen som fortsatt bør klassifiseres? Og hvorfor?
- Noe som kan forenkles?
- Noe som kan beskrives bare ved hjelp av sjanger/form, ev. stedsnavn?